

Klinisk omvårdnad: Somatisk hälsa, ohälsa och sjukdom Clinical Nursing: Somatic Health, Illness and Disease

31,5 högskolepoäng

31,5 credits

Ladokkod: 61SH01

Version: 5.1

Fastställt av: Utbildningsutskottet 2013-04-29

Gäller från: VT 2013

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Vårdvetenskap med inriktning mot omvårdnad (G2F)

Utbildningsområde: Vård

Ämnesgrupp: Omvårdnad/omvårdnadsvetenskap

Förkunskapskrav: Följande avslutade och godkända kurser som ingår i sjuksköterskeutbildning 180 högskolepoäng:

Vårdvetenskap med inriktning mot omvårdnad:

- Introduktion till vårdvetenskap med inriktning mot omvårdnad, 15 hp

Medicinsk vetenskap:

- Humanbiologi, 15 hp

- Mikrobiologi och vårdhygien, 4,5 hp

För att påbörja termin 4 ska också följande kurser vara avslutade och godkända:

Vårdvetenskap med inriktning mot omvårdnad:

- Klinisk omvårdnad: Allmän omvårdnad, 25,5 hp

Medicinsk vetenskap:

- Klinisk medicin: Somatisk ohälsa och sjukdom, 7,5 hp

För att påbörja termin 4 ska också följande delmoment vara avslutade och godkända:

- i kursen Klinisk omvårdnad: Somatisk hälsa, ohälsa och sjukdom, 31,5 hp (*Vårdvetenskap med inriktning mot omvårdnad*)

- Seminarium 1
- Kliniska färdigheter

och

- i kursen Farmakologi och läkemedelsräkning, 7,5 hp (*Medicinsk vetenskap*)

- Läkemedelsräkning 1,5 hp

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Specifik omvårdnad vid somatisk ohälsa, sjukdom och medicinsk behandling utgör kursens fokus. Allmän och specifik omvårdnad studeras i förhållande till människans behov i olika åldrar och faser och tillämpas inom somatisk vård. I kursen integreras vårdvetenskaplig kunskap som behandlar vårdandets substans och som relaterar till sjuksköterskans ansvars- och kompetensområden. Kursen belyser skillnader och det unika i att vara barn, vuxen eller äldre när det gäller specifik omvårdnad. Vidare tillämpas och vidareutvecklas sjuksköterskans ansvar i förhållande till omvårdnadens teori och praktik,

forskning, utbildning och ledarskap. Teorier om konflikt och konflikthantering ingår. Helhetssyn och ett etiskt förhållningssätt genomsyrar innehållet.

Mål

Kursens syfte är att studenten utifrån ett patient- och närståendeperspektiv ska kunna medverka i såväl allmän som specifik omvårdnad i promotivt, preventivt, terapeutiskt och rehabiliterande syfte utifrån människans behov under livets olika åldrar och faser.

Kunskap och förståelse

Efter avslutad kurs ska studenten kunna:

- reflektera över och utveckla förståelse för hur patientens livssituation kan påverkas av ohälsa och sjukdom,
- reflektera över och utveckla förståelse för vårdandets teorier och begrepp,
- redogöra för teorier om ledarskap, vårdens organisation och förbättringskunskap i förhållande till sjuksköterskans yrkesroll,
- redogöra för säkerhetsföreskrifter och anvisningar gällande medicinsk teknik och
- redogöra för innebörden i ett vårdande samtal.

Färdighet och förmåga

Efter avslutad kurs ska studenten kunna:

- under handledning och i samverkan med patient och närstående planera, genomföra, utvärdera och dokumentera individuell omvårdnad,
- medverka till en patientnära vårdmiljö som befrämjar hälsa och välbefinnande,
- under handledning undervisa, handleda och stödja patient och närstående i hälsoprocessen,
- identifiera, analysera och argumentera i situationer som berör etiska ställningstaganden inom somatisk vård,
- tillämpa innebörder i vårdvetenskapliga begrepp och teorier i ett kliniskt kontext,
- värdera och tillämpa vårdhygieniska principer,
- värdera och tillämpa vanligt förekommande metoder och tekniker i vårdarbetet,
- värdera och tillämpa gällande konventioner, författningar och säkerhetsföreskrifter,
- tillämpa ett evidensbaserat och miljömedvetet arbetssätt i somatisk vård,
- under handledning visa förmåga att kunna bedöma och genomföra läkemedelsbehandling enligt gällande föreskrifter,
- kunna informera patienten om läkemedels effekter och biverkningar,
- söka, kritiskt granska, bedöma och använda relevant forskning och litteratur.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter avslutad kurs ska studenten:

- identifiera och reflektera över attityder och situationer som berör genus, etnicitet och transkulturella aspekter,
- förstå innebörden i kommunikationens och självreflektionens betydelse i mötet med patienter och närstående och
- arbeta för och förstå vikten av multiprofessionell samverkan i somatisk vård.

Undervisningsformer

Undervisning består av kliniska studier såväl som teoretiska som verksamhetsförlagda. De verksamhetsförlagda studierna utgör 13,5 hp. Undervisningen bedrivs i form av föreläsningar, seminarier, reflektionsgrupper, studieuppgift och i olika former av tillämpningsövningar enskilt eller i grupp.

I föreläsningarna ges en översikt av kursens innehåll, orientering angående aktuella frågeställningar och perspektiv inom ämnesområdet som stöd för studentens självstudier. I seminarier, reflektionsgrupper, och tillämpningsövningar sker en reflekterande bearbetning av kursens litteratur och övriga innehåll.

De verksamhetsförlagda studierna innebär tillämpade och problemorienterade studier i relation till vårdområdet. En sjuksköterska är studentens handledare inom området. Studierna är koncentrerade på mål, medel och metoder i vårdandet och i mötet med patienter, närstående och yrkesverksamma. Målformulering, planering och utvärdering sker i trepartsamtal mellan student, handledare och lärare.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer och betygsskala

Kursen examineras genom

- Individuell skriftlig tentamen
- Skriftliga studieuppgifter
- Gruppuppgift

- Praktiska examinationer
- Seminarium
- Verksamhetsförlagd utbildning

Obligatoriska moment

Deltagande är obligatoriskt för att bli godkänd på hel kurs.

- Seminarier
- Skriftliga inlämningsuppgifter
- Grupparbete

Bedömning av den verksamhetsförlagda utbildningen sker enligt ett systematiserat och validerat bedömningsformulär.

Studenten har rätt till fem tentamenstillfällen, varav tre tillfällen inom kursens ram och ytterligare två inom ett år. Student som inte godkänts under verksamhetsförlagda studier har möjlighet till ytterligare en studieperiod, så snart det finns organisatoriska möjligheter. Student som underkänts två gånger i prov, har rätt att hos Utbildningsutskottet begära byte av examinator. Begäran skall vara skriftlig. Se högskolans riktlinjer för rättssäker examination samt institutionsspecifika riktlinjer för rättssäker examination på HBs respektive VHBs hemsida.

Examinator kan med omedelbar verkan avbryta en students verksamhetsförlagda utbildning, eller motsvarande, om studenten visar sådana allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att patientsäkerheten eller patientens förtroende för sjukvården riskeras. När verksamhetsförlagd utbildning avbryts på detta sätt innebär det att studenten underkänts på aktuellt moment och att ett verksamhetsförlagt utbildningstillfälle är förbrukat. I sådana fall skall en individuell handlingsplan upprättas av examinator i samråd med studenten. Handlingsplanen skall ange vilka aktiviteter och kunskapskontroller som krävs innan studenten ges möjlighet till nytt verksamhetsförlagt utbildnings-tillfälle på denna kurs. I handlingsplanen skall även anges hur och när kunskapskontroll kan äga rum.

Student som underkänts i den praktiska delen har möjlighet att genomgå ytterligare ett verksamhets-förlagt utbildningstillfälle på denna kurs såvida inte två examinationstillfällen redan förbrukats. Det maximala antalet examinations-tillfällen för verksamhetsförlagd utbildning är två.

Om student på eget initiativ avbryter verksamhetsförlagd utbildning, leder avbrottet till att studenten underkänts på kursen. Studenten erbjuds i sådant fall en ny praktikperiod i samband med nästa kurstillfälle såvida inte det maximala antalet examinationstillfällen redan uppnåtts. Det maximala antalet examinationstillfällen för verksamhetsförlagd utbildning är två.

Betyg grundas på en samlad bedömning av studentens kunskaper, färdigheter och värderingsförmåga. Betyg bestäms av särskilt utsedd lärare (examinator) (Högskoleförordningen, 6 kap 18-19 §§).

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Kursutvärdering i relation till kursens mål genomförs. Resultatet av utvärderingen granskas av ämnes- och utbildningsansvariga och en kursrapport publiceras på institutionens hemsida.

Studenter har rätt att vara representerade i institutionens beredande och beslutande organ.

Övrigt

Obligatorisk kurs i Sjuksköterskeutbildning 180 hp.

Efter avslutad kurs erhåller studenten högskolepoäng fördelat på vårdvetenskapens deldiscipliner enligt följande:

- Klinisk omvårdnad, 23 hp
- Vårdandets etik 1,5 hp
- Vårdandets didaktik 1,5 hp
- Vårdandets sociologi och psykologi 1,5 hp
- Vårdutveckling och ledarskap, 1,5 hp
- Vetenskaplig teori och metod 1,5 hp
- Vårdandets teori, filosofi och idéhistoria, 1 hp

Bilaga: Litteraturlista för Klinisk omvårdnad: Somatisk hälsa, ohälsa och sjukdom (61SH01)

(fr.o.m. SSK10)

Almås, H., Stubberud, D-G. & Grønseth, R. (Red.). (2011). *Klinisk omvårdnad 1*. (2:a upplagan). Stockholm: Liber. Ca 250 sidor.

Almås, H., Stubberud, D-G. & Grønseth, R. (Red.). (2011). *Klinisk omvårdnad 2*. (2:a upplagan). Stockholm: Liber. Ca 200 sidor.

Birkler, Jacob (2007). *Filosofi och omvårdnad: etik och människosyn*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Björkman, E. & Karlsson, K(2008). *Medicinsk teknik för sjuksköterskor*. Lund: Studentlitteratur. 367 s.

Björvell Catrin. (2011). *Sjuksköterskans journalföring och informationshantering*. En praktisk handbok. Studentlitteratur Lund. 224 s.

Dahlberg, K. & Segesten, K. (2010). *Hälsa och vårdande i teori och praxis*. Stockholm: Natur & Kultur. 344 s.

Edwinson Månsson, M. & Enskär, K. (red). (2008). *Pediatrisk vård och specifik omvårdnad*. Lund: Studentlitteratur. 479 s.

Ekebergh, M. (2009). *Att lära sig vårda - med stöd av handledning*. Lund: Studentlitteratur. 213 s.

Göransson C, Skärsäter I. & Wijk H. (2006). Kvalitetsutveckling inom hälso- och sjukvård. Ingår i N.J. Kristoffersen, F. Nortvedt & E-A. Skaug (red.) *Grundläggande omvårdnad 4*. (s.153 - 171). Stockholm: Liber. 18 s.

ICN:s etiska kod för sjuksköterskor. (2002). Stockholm: Svensk Sjuksköterskeförening. 16 s.

Kristoffersen, N.J.& Jensen, K,O. (2006). Omvårdnadsdokumentation. Ingår i Kristoffersen, N.J., Nortvedt, F.& Skaug, E-A. (red.), *Grundläggande omvårdnad, Del 4*. (s. 102-151). Stockholm: Liber. 49 s.

Nilsson, K. m.fl. (2005). *Att vara chef och ledare för omvårdnadsarbete*. (s.11-75, 103-141). Lund Studentlitteratur. 103 s.

Pilhammar Andersson, (2007). Centrala begrepp av betydelse för patientundervisning. **Ingår i Patientundervisning och patienters lärande**. Svensk sjuksköterskeförening

Sandman, L.(2009). *Modell för etisk analys*. (Tillgänglig i Ping-Pong). 1 s.

Seeberger, A. (2010) *Den skamlösa nyfikenheten*. Stockholm: Svante Weyler. 207 s.

Socialstyrelsen (2006). *Att förebygga vårdrelaterade infektioner: Ett kunskapsunderlag*. Stockholm: Socialstyrelsen. 461 s.
Hämtad från: <http://www.socialstyrelsen.se/Publicerat/>

Socialstyrelsen. (2006). *God vård: Om ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet i hälso- och sjukvård*. Stockholm: Socialstyrelsen. 26 s.
Hämtad från: <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2006/2006-101-2>

Svensk sjuksköterskeförening. (2007). *Patientundervisning och patienters lärande*. (s. 12-30). Stockholm: Gothia förlag. 18 s.

Sveriges kommuner och landsting. (2005). *Gör och Lär. Ett smakprov på förbättringskunskapens teori och praktik i hälso- och sjukvården*. Stockholm: Sveriges Kommuner och Landsting. 71 s.
Hämtad från: http://brs.skl.se/brsbibl/kata_documents/doc37448_1.pdf

Tamm,M. (2009) Psykosociala teorier vid hälsa och sjukdom.Kap. Kristeorier sid 231-259. Lund:Studentlitteratur

Västra Götalandsregionen. Genomföra processkartläggning. 4 s.
Hämtad från www.vgregion.se/upload/Regionkanslierna/cvu/KAP7.pdf

Wiklund, L. (2003). *Vårdvetenskap i klinisk praxis*. Stockholm: Natur och Kultur. 290 s.

Artiklar

Bergh, A.-L., Bergh, C.-H. & Friberg, F. (2007). How do nurses record pedagogical activities? Nurses' documentation in patient records in a cardiac rehabilitation unit for patients who have undergone coronary artery bypass surgery. *Journal of*

Clinical Nursing, 16(10) 1898-1907. 10 s.

Friberg, F., Pilhammar Andersson, E. & Bengtsson, J. (2005). Pedagogical encounters between nurses and patients in a medical ward: A field study. *International Journal of Nursing Studies*, 44, 534 – 544. 11 s.

Kleinman, A., & Benson, P. (2006). Anthropology in the Clinic: The Problem of Cultural Competency and How to fix it. *PLoS Med*, 3(10). p 1676-1676

Kärkkäinen, O., Bondas, T. & Eriksson, K. (2005). Documentation of individualized patient care: A qualitative metasynthesis. *Nursing Ethics*, 12(2), 123-132. 10 s.

Thor, J. (2002). Förbättringskunskap bör tillämpas i förändringsarbetet inom vården. *Läkartidningen*, 99(34), 3312-4. 3 s.

Därutöver kan ytterligare artiklar, forskningsmaterial och annat material tillkomma.

Utbildningsgutsnittet: 2013-04-29